

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» від ч. І. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламці неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Правительственна предлога про виборчу реформу.

(X) Правительство має в найближших днях внести в посольській палаті предлогу про виборчу реформу. О скілько про сю предлогу дійшли вісти до прилюдної відомости, можна вже нині сказати, що нова предлога буде супроти дотеперішної ріжнити ся значно що до поділу виборчих округів і національного розділу мандатів. Позаяк в сій хвилі спір о засадничі основи виборчої реформи поміж політичними і парламентарними сторонництвами так як би покінчений, тому головна бачність всіх звернена на поділ виборчих округів і розділ мандатів. Вправді ще не відомі є урядові числа, одначе з того, що можна було доси дізнати ся, маємо вже майже певний образ розділу мандатів.

Число загальне німецьких мандатів подають одні на 204, інші на 205 (як доси було). Значне побільшенє мандатів припало Долішній Австрії, бо замість 46 дотеперішних, дістане 55. Місто Відень замість 19 дотеперішних (14 з міста і 5 з пятої курії) дістане 28 (отже поминувши 2 з торг. палати о 9 більше). Чехи мали доси 110 послів, з котрих припадало 43 на Німців а 67 на Чехів або їх прихильників. Коли приготовлювано доперва виборчу реформу, зачислило правительство було 16 мандатів чеської фєвдальної шляхти в користь Чехів. Задля того Німці почали настійчиво домагати ся помноженя мандатів в користь Німців, а іменно щоби з підвишеного числа загального 122 признати 55 Німцям а 67 Чехам, однак правительство на се не згодило ся. Після переговорів з гр. Біляндом повело ся Німцям здобути 49 а для Чехів признано 70. Прага буде вибирати 8 послів замість 6, Райхенберг лише одного (хоч торг. палата тамошня тратить два мандати). Теплиці і Авсіг, котрі доси вибирали спільно одного, дістануть по одному окремо, а Пільзно двох послів.

В Моравії загальне число не змінить ся, а з 43 мандатів назначено 27 Чехам а 16 Німцям і вибір буде переводжений на основі національного катастру. Берно замість двох дістане трех послів. В Моравії отже змінять ся значно відносили національного стану посіданя, бо доси мали там Німці 23, а Чехи 20 послів.

В Шлезку остане також дотеперішнє число послів 12, але розділ національний змінить ся. Доси мали Поляки 1, соціялісти 2 (один чеський, другий німецький), а тепер утворено 2 польські і 2 чеські округи виборчі, Німцям остане 8 мандатів.

Горішня Австрія, Сольногород, Каринтия і Передаруляньска Земля (Vorarlberg) осяють при давнім числі. В Гор. Австрії і Сольногороді мають вигляди консервативні живла осягнути перевагу. В Каринтії признано Словінцям один округ виборчий (они вже мали вперший раз в 1897 р. звіттам словінського посла, котрий однак в 1900 р. знов перепав супроти Німця). Головні міста тих країв задержують також давнє число послів.

В Тиролю осягнуть Італіянці замість 6 дотеперішних мандатів о 2 більше, т. є 8, а ті два мандати походять з великої власности, котрі до недавна мали Італіянці, а в останних виборах втратили в користь Німців, наслідком компромісу німецьких лібералів і клерикалів.

В Стирії мали доси Німці 23, Словінці 4 мандати. Тепер Словінцям приблїшено о 2, так що матимуть 6, а Німці задержать 21. Марбург і Цилєю забезпечено для Німців влученєм німецьких громад, а Градець дістане 4 послів замість 2.

Країна задержить дотеперішнє число 11, але 2 округи великої власности, котрі доси вибирали німецьких послів, пропадуть для Німців.

Триєст разом з торг. палатою вибирал доси 5 послів самих Італіянців і так само буде і тепер що до числа, але з тих пятох округів утворено 1 словінський, так що Італіянці задержать лише 4 мандати.

Істрия задержить дотеперішнє число 5 мандатів, Горица і Градище, що вибирали 5 послів, втратять одного, але в обидвох тих краях втратять імовірно Італіянці в користь Славян два мандати.

В Дальмації має бути число послів зменшене з 11 на 9.

Для Галичини домагало ся польске коло спершу 120 мандатів, опісля спустило на 112, але й тепер ще держить ся числа понад 100, коли доси Галичина вибирала лише 78 послів. Правительство мало признати 88 мандатів і відповідно тому мало гал. намісництво виготовити поділ округів. Але колу зро-

било правительство сю уступку, що в галицьких округах сільських заводить пропорціональнє право виборче. Тим способом забезпечує шляхті більший вплив на вибори в сільських громадах, як се було би можливе в менших округах виборчих. О скілько се вийде в некористь Русинів, покаже ся докладно з предлоги. Львів вибирати ме 4 послів замість 2.

Буковина задержить 11 мандатів (доси було 5 Вохохів, 4 Німців і двох Русинів, тепер буде 3 Німців, 4 Волохів і 4 Русинів.)

Всіх послів має бути в державній раді 450 замість дотеперішних 425.

3 угорского пересилєня.

З Будапешту доносять в формі поголоски, що Александер Векерле і бар. Банфі мали одержати покликанє до монарха. На тамошній біржі ся вістка викликала знатну підвижку угорських паперів. «Magyar Hirlap» заперечує однак сій поголосці. Інші дневники доносять, що в послїднім часі предложено монарсі аж 14 меморіялів в справі розвязаня теперішнього пересилєня. В кругах коалїції зачувати, що правительство на случай розвязаня сойму заборонить відбуваня людських зборів, щоби унеможливити агітацію коалїції. Також заповіджена на день 19. с. м. конференция провідників угорської опозиції з провідниками хорвацької опозиції в Реці стала заборонена на порученє правительства.

Президент кабінету бар. Феєрварі прийняв вчера депутацию хлопів, торговельників і ремісників з ріжних околиць краю. Члени депутации в своїх промовах зазначили, що не прийшли політикувати, але заявити, що серед теперішних відносин рільництво, торговля і промисл упадуть, коли в короткім часі не наступить розмотанє ситуації. Бар. Феєрварі сказав, що вчинить все, що може, щоби злагодити о скілько можности се сумне положенє викликанє поведенєм коалїції. Запевнював, що ані Корона, ані правительство не поносять вини сего сумного положеня, бо з противної сторони підносять пересадні жаданя, яких абсолютно не можна сповнити і які зовсім не мають жадного оправданя.

Державна рада.

Вчорашнє засіданє посольської палати розпочало ся о год. 4. по полудни та не дійшло до дневного порядку, на яким находило ся друге читанє предложеня про контингент рекрута, з причини довгої дискусії над наглим внеском пос. Гофера і тов.

Між інтерпеляціями находить ся інтерпеляція пос. Романчука і тов. в справі поведеня політичних і судових властей у східній Галичині супротив руских зборів в справі виборчої реформи.

Пос. Терляджо і тов. предложили нагледити в справі відобрания містости Триєстости чинности з порученої области діяльности, з візванем до правительства, щоби безпроволочно цофнуло се предложене.

Відтак палата розпочала дискусію над наглим внеском пос. Гофера і тов. в справі торжества, устроеного у віденьскім курсальоні в честь словенського посла Стрібара. Мотивуючи своє внесене, пос. Гофер заявив, що Славяни безнастанно намагають ся відобрати Відневи єго німецький характер. Міністер внутрішних справ гр. Биляндт Райдт ствердив, що поліція поводила ся поправно, а правительство в устроєню сего торжества не добачило найменшого наміру провокації, тому не заказало єго і не могло заказати. Пос. Бжезновский відпер тверденє, немов би Прага була гніздом розбійників, пос. Шумаєр застеріг ся против виразу чернь у відношеню до социалістів та сказав, що в столиці держави всі народности є рівноправні. По промові пос. Пльоя і кількох фактичних спростованях, наглість внесеня відкинено 97 голосами против 25. На внесене пос. Штернберга замкнено засіданє.

Нещастя війни.

Єще ніколи не виявили ся так ярко нещастя війни для обох сторін, як у найновішій російско-япанській. Є се немов жива ілюстрація до славного твору Берти Сутнер: *Waffen nieder!* Не тільки побіджена Росія перейшла і переходить через ціле пекло недолі, переворотів, крові і сліз, але і побідниця Японія завдала собі тяжких мук на довгі ліка.

З Йогогами доносить кореспондент *Frankfurter Zeitung*, що голод в Японії приняв застрашаючі розміри. Вже в осени минулого року видно було, що неврожай заповідає яких 15 до 20 процент убутку жнива, однак правительство удавало, що не помічає сего і заперечувало неполітичним вістям, щоби піддержати злуду супротив заграниці, що Японія зможе єще хоть би цілий рік провадити війну.

Япанський нарід, перенятий довірем до свого правительства мовчав, а впрочім надіяв ся рекомпензати у великім воєнним відшкодованю. Доперва коли ся надія завела, вибухли бунти в Токіо, Кобе, Осакі і Йогогами. Тоді вже правительство признало отверто небезпеку голодового нещастя, однак не мало достаточних засобів, щоби єму запобігти.

В сей спосіб неврожай переминив ся в страшний голод, особливо на півночі, де населене живить ся корінцями і деревною корою. В провінціях Миягі, Фукушімо, Івапє такий голод, якого не памятають найстарші люди. Без жадної пересяди, після стверджених фактів європейско-американськими ратунковими комітетами, одна третина населеня тих провінцій дійсно умирає з голоду в дословнім значіню слова. В провінції Міногі, яка продукувала на 12 мільонів єнів річно, минулорічне жниво рижу виказало недобір 10 мільонів єнів! В наслідок сего смерть грозить там понад чверть мільйони людей.

Населене провінції Фукушіма виносить 1,184,024 мешканців, а пересічне жниво вартість 18,553,900 єнів; та минулого року жнива принесли рижу вартости тільки 4 і пів мільона єнів, а через те 300,000 населеня буквально не має що їсти. В провінції Івате жниво принесло заледви третину і то много збіжа, тож з 750 тисяч населеня 100,000 людей гине голодовою смертю. Се викази з трьох найбільше загрожених островів, однак і в других провінціях неврожай давсь в знаки населеню і унеможливає всяку ратункову акцію.

Ділаючий в згаданих трьох провінціях ратунковий комітет обчислює, що понад 600 тисяч людей кормить ся тільки корінєм та корою. Жінки і діти находять ся в розпучливім положеню. Чужоземці, замешкалі в Японії потворили ратункові комітети, а їх дневни и отворили складки на голодних. Нещасте, яке впало на Японію є одно з найтяжших, яке паміятає єї історія. Внаслідок сего голоду, як і некорисного заключеня мира Японія переходить тяжке фінансове пересилене і не так скоро піднесе ся з него.

Новинки.

— **Календар** руско-кат.: В середу: руско-кат.: Трифона м; римо-кат.: Валентина. — В четвер: руско-кат.: *Святий Господи*; римо-кат.: Фавстина.

— **Репертоар „Руского народного Театру“ у Львові.** (Саля „Jad Charuzim“ — ул. Бернштайна).

В середу дня 14. с. м. „Мартин Боруля“ комедия в 5 діях, Карпенка-Карого.

В четвер дня 15. с. м. „Не ходи Грицю“ драма в 5 діях, М. Старицкого.

Абонамент: першорядний на 6 вистав 15 К, другорядний на 6 вистав 10 К.

— **На будову народного театру у Львові** зібрано в січні с. р. 3.361.06 К. Загалом зібрано доси на ту ціль 170.342.46.

— **Народне віче** в справі виборчої реформи відбуде ся дня 15. с. м. в Завидовичах, городецкого повіта.

— **3 Перемишля.** Заг. збори філії «Просвіти» будуть дня 16. с. м. о 2. год. в салі «Нар. Дому». По зборах буде представлене аматорів з Гороховець.

— **Нарада єпископів.** Сегорічна весняна нарада австрійских єпископів пічне ся дня 20. с. м. в архієпископській палаті у Відні.

— **3 Читальні „Просвіти“** на жовківскім передмістю в Львові. Повідомляє ся отсим, що в нашій читальні при ул. Обіз д. 6 уряджує научна секция кружка товариского цілу серию відчитів, між ними отсі: 1) Страшні наслідки оружного мира (дві части). 2) Україна мовить. 3) Суспільне становиско жіноцтва давнійше а тепер (2 части). Всі три відчити вголосить п. Б. Бурбела. 4) Будова сьвіта (дві

части) — п. О. Левицкий. 5) Депо про російско-япанську війну — п. Цапак. Крім того устроїв кружок систематичний курс «Історії України-Руси під проводом п. Бурбела (3 рази тижнево). Вступ на відчити і на виклади вільний. — *Виділ.*

— **3 руско-народного театру.** Радник Т. Ревакович і проф. др. Дієстрияньский витали іменем тов-а «Руска Бесіда» у Львові на двірці у Львові прибувших вчєра з Перемишля первостепенних артистів п. Марию Заньковецку і директора укр. театру під управою «Рускої Бесіди» у Львові п. Миколу Садовського. При тій нагоді вручено п. Марії Заньковецкій красну китицю з живих цвітів. — Вечером відбуло ся перше представленє штуки Карпенка Карого «Бурлака». Про штуку було вже писано в нас з нагоди єї вистави в Коломиї, тож се звільняє нас розводити ся ширше над єї будовою. Темою єї є боротьба сьвідомого громадянина «Бурлаки» з самоволею і визиском сільского старшини, який воловодить темну і розповну масу мужицтва. В роли Бурлаки п. Садовский вже самим своїм виглядом одушевляв публіку, а єго гра прямо поривала і викликувала бурі оплесків, які осягнули кульмінаційну точку підчас врученя єму хорошого лаврового вінця з синьо-жовтими лентами і написю: від «Рускої Бесіди». Побіч него визначили ся п. Рубчак і п. Ольшанський створенєм завершених типів, а добрим був також п. Юрчак і п. Паньківский з виїмком хіба за острої характеристизації, якій не відповідала монотонність гри. З жінок миле вражінє робили п-ні Рубчакова і п-на Рубчаківна, а п-ні Леонтовичева віддала вдално тип сварливої жінки цокотухи. В епізодичних ролях згадати ще належить п. Махніцкого та п. Стадника, а найбільше вражінє зробила гуртова сцена сільского збору. Гомін гуртової а відтак переходячої до сварки юрби ошоломив публіку як щось нове, невидане. І справді гарний се помисл автора та переведений знаменито. Вагалі так в коротких перестанках, як і в обстановці та гри акторів було видко старанну руку енергичного режисера. Представленє випало вповні удачно під артистичним зглядом, а про заінтересованє львівської публіки сьвідчила битком заповнена сая і галерія просторої салі «Яд Харузім» при ул. Бернштайна.

— **Деклямацко вокальний вечір** на дохід «Народної Лічниці» випав величаво при виставі салі до послідного місця в партері і на обох галеріях «Народного Дому». До сьвітлої удачі концерту причинила ся єго добірна програма і єї виконавці та гуманна ціль доходу. Вечір почав ся сольовим співом оперової артистки п-ні Ф. Лопатинської при фортепьяновім супроводі п-ни З. Лопатинської. Трома заповідженими в програмі піснями і одною докиненою в наддеток артистка викликала грімкі оплески в признаню для свого чудового голосу. З черги слідувала близько півторагодинна деклямація Франкової поеми «Мойсей». П. Лев Лопатинський, звисний з давнійших виступів на концертних естрадах деклямацтор, відтворив «Мойсея» з правдивим артизмом Завдяки вмилій модуляції голосу в примінюваню до кожної з виступаючих осіб в тій поемі, деклямація прямо приковала до себе на так довгий час увагу слухачів і визвала бурю оплесків. Хор питомців духовної семінарії, під дрігентурою п. Турули, відспівав три псалми Бортняньского. Виступ сего добре зіспіваного хору питомців на вечерках поза мурами семінарії належить до надзвичайних рідкостей і публіка була ширю владна співакам за артистичний пир, яким одушевляла ся. В послідній точці програми виступив з теноровим дебютом п. Лев Лопатинський і при очевиднім заінтересованю публіки відспівав при фортепьяновім супроводі п. Б. Вахнянина три пісні. Мимо довгої і форсової деклямації «Мойсея» співак з легкостю поборов всі трудности в таких случаях і чистим та сильним голосом здобув признанє у публіки, виявлене довготревами оплесками. Загалом концерт полишив миле вражінє у слухачів, а «Народній Лічниці» привіс немалий дохід. —*к.*

